

ZASTYDLÝ STŘEDOVĚK

Tomáš JUST

Obyvatelé středověkých měst si nedělali velké starosti s domovními odpadky. Zbavovali se jich, jak nejnázte to šlo. Házeli a vylévali je z domů na ulice a na dvorky, kde si na nich pak pochutnávala městská zvířena.

Společenské bytí a vědomí nekráčejí svorně ruku v ruce. Všelijak se dobíhají a předbíhají. A tak i dnes, kdy člověk již neodhazuje jenom pár šlupek a ohlodaných kostí jako ve středověku a kdy naproti tomu dokáže stavět výkonné třídírny, kompostárny a spalovny, přežívá návyk zbavovat se odpadků způsobem, který je sice třeba z hlediska obecného zájmu pochybný, ale po jednotlivci, který odpadky vyrábí, žádá nejmenší množství námahy. Prostě a jednoduše—lidé, řídící se všeobecně v přírodě i v technice uznávanou zásadou nejmenšího výdaje energie, tedy nejmenší vzdálenosti a převýšení, vyhazují dosud ze svých domů odpadky, kam se dá. Když mají hned u vrat popelnici, sypou je do popelnice. Když teče před domem potok a u vrat nestojí popelnice, stává se "požíračem" odpadků voda.

Konkrétní příklad, který dal vzniknout celé této úvaze, poskytují Řeporyje v Praze 5. Ulice Ve Výrech vede podél Dalejského potoka, který posléze protéká Prokopským údolím. Před každým z osmi domů v severní části ulice, směrem ke starému hli-

níku, leží na břehu potoka menší skládka. Dům vedle domu, celý břeh je jeden velký nepořádek. Zbytek ulice a přílehlou zástavbu, tedy o něco více než deset domů, obhospodařuje jedna velká skládka, která se nalézá na břehu pod křižovatkou ulic Ve Výrech a Radouňovy. /Pohled na tuto skládku od potoka zachycují fotografie/. Její plochu lze počítat na stovky metrů čtverečných. Přimo z ulice se sypou odpadky po svahu, který je přes deset metrů vysoký a končí přímo v potoce. Koryto potoka je pod skládkou na délku několika set metrů hustě zaneřáděno plechovkami, igelity, pneumatikami a kusy sporáků. Velké vody ale dovedou zanést odpadky až na druhý konec Řeporyjí a zřejmě i do Holyně a do Hlubočep.

Nemají snad obyvatelé ulice Ve Výrech a okolí k dispozici popelnice? Mají - jenomže!

Při mých několika návštěvách Řeporyjí na sklonku roku 1984 stál malý hlouček popelnic z jednotlivých domů na dolním okraji ulice. Dál pryč, jak mi řekli domorodci, popeláři neradi jezdí. Druhý konec ulice je od popelnic vzdálen asi půl kilometru. Krátce před Silvestrem jsem se ptal jedné paní, jak je s vyvážení popelnic spokojena. Dezděl jsem se, že již asi týden, a to zrovna kolem vánoc, popeláři nepřijeli, takže nádoby jsou plné. Ale i během roku pryč dojíždějí prachmizerně. Žena vyslovila podezření, že jejich hlavním zájmem není vyvážit odpadky, ale loudit u obyvatel tekuté příspěvky. A když pryč nedostanou příspěvek, objevují se ještě zřídkavěji.

Ptát se lidí z ulice, kam vyvážejí odpadky, když jsou popelnice příliš daleko a navíc jsou často přeplněné, by bylo zbytečné.

Kdo může za to, že je Dalejský potok pod ulicí Ve Výrech znečištěn odpadky, že na přístupné skládce může někdo dojít úrazu, že je okolí skládky obtěžováno různými živočichy a zápachem, že od skládky, zapálené žhavým popelem nebo sirkami v rukou dětí, mohou chytit okolní domy? Kdo je nositelem přežívání středověku v Řeporyjích? Mám za to, že kromě popelářů /Pražské komunikace/ sami obyvatelé a místní národní výbor.

Obyvatelé, majitelé domů, mají popelnice pronajaty od Pražských komunikací a platí tomuto podniku za jejich pravidelné vyvážení. Mají právo a z určitého pohledu i povinnost domáhat se na popelářích řádného provádění placené služby. Proviňují se proti čistotě obce i např. proti vodnímu zákonu, který zakazuje ukládat odpadky v korytech vodních toků, když, místo toho, aby proháněli popeláře, sypou odpadky na skládku u potoka.

Jak se provinil místní národní výbor? Jeho úkolem je dbát o pořádek v obci, tedy především usměrňovat jednotlivé občany, aby sami pořádek udržovali. Tím se rozumí vytváření a hájení podmínek pro to, aby vůbec občané mohli být pořádní, a současně je povinen občany nutit k tomu, aby dobrých podmínek řádně využívali. Konkrétně by měl MNV pečovat o to, aby do ulice Ve Výrech mohli v kteroukoliv roční dobu zajíždět popeláři, tedy aby byla tato veřejná komunikace v zimě zametená a posypaná a aby se na jejím konci mohl popelářský vůz otočit bez rizika zabřednutí nebo zřícení do potoka. Při

Foto: T. JUST

Publicistické okénko

Iéčivá zahrada

Zkuste si představit, že vejdete do obrovské zahrady v lůně nepokojného a zešedlého velkoměsta a kolem, ukrytí ve větvích, štěbetají ptáci. Je vlhké chladno, leden, ale tady se zelenají keře a stromy, rododendrony, cesmíny a jehličnany - od žlutozelené túje se saténovým leskem, přes modrostříbrný smrk až po temně zelený tis a borovici.

Právě u ní se zastavíte, protože mezi dlouhými jehlicemi sedí neobvykle blízko vás koňadra. Prohlížíte se navzájem, jí se pěkně leskně sametově černá hlavička a možná si prvně uvědomíte, jak sytá žlutá jsou její pírká na hrbetě a na hrudi. I ona vás pozoruje a dokonce poposedne ještě blíž. Mimoděk vás napadne natáhnout otevřenou dlan. Jste udivení čím dál více, protože sýkora se zvědavě zatřepe nad vaší rukou, zastaví se ve vzduchu, až to připomíná let kolibříka. Ale dlan je prázdná, a tak pokračuje v obloučku k protější borovici.

Nemáte s sebou nic kromě čokolády. Položíte si drobek mezi prsty a opět vztáhnete dlan. A pak zažijete něco příjemného, neobyčejného, vzrušujícího i velmi mírového. Zevnitř z koryny stromů vylétne drobný ptáček a zachytí se na špičkách vašich prstů. Cítíte jemné drápky živého tvora, který vám věří. Jste do toho okamžiku úplně pohrouženi. Potom lehce klovne a odnáší si zlomek s sebou.

Nabídnete znovu, sýkor je tu čím dál víc. Uvědomíte si, že by stačilo prudce sevřít dlan. Tím krásnější však je, že vám sýkory uvěřily a vy je nezradíte. Můžete přijít zas do léčivé zahrady, abyste si nechali pohladit unavenou či rozháranou duši.

Hana KUBINOVÁ

splnění tohoto bodu by již mohl MNV nutit občany k tomu, aby sami nutili popeláře k řádnému odvozu odpadků. Mohl by to dělat například přísným výstražným stíháním těch, kteří byli polapeni při znečišťování potoka. Skládka v ulici Ve Výrech je dosypávána odpadky soustavně, takže by snad bylo v silách několika placených pracovníků MNV zastihnout nějakého skládkáře při činu. Ale také by se národní výbor - jako lidosprávní orgán - mohl sám ve věci zjednání pořádku při vyvážení popelnic za občany postavit, třeba podpořením jejich případných stížností a žádostí na vedení podniku Pražské komunikace.

Jsem přesvědčen, že kdyby se MNV v minulosti ve všech bodech plně činil a využíval všech svých možností, skládka Ve Výrech by dnes nemohla existovat. Již dávno by měl každý dům svou řádně vyváženou popelnici a lidé by vůbec neměli zapotřebí chodit s odpadky někam k potoku. Někdejší skládka by byla dávno přesypána zeminou, potok vyčištěn a místo upraveno /také z iniciativy MNV, třeba v akci Z/. Z toho, že skládka dosud žije a roste, musím tedy usuzovat, že i MNV něco zanedbal nebo opomněl.

Na skládce leží překvapivě mnoho železa. Hrnce, kusy železných postelí, kamna, autodílece a podobné předměty. Proto myslím, že kromě problému popelnice by se měl řešit i sběr železného šrotu. Nepochybuji, že v Řeporyjích se konají jarní železné neděle. Ale otázka je, zda jeden sběr do roka stačí a zda složiště železa jsou zakládána dost hustě, třeba právě v ulici Ve Výrech. Není nepochopitelné, že šetrný občan nechce zadarmo vozit starý sporák v kufuru trabantu kilometr. Při železných nedělích by se také, jako v celé Praze, odvážely neželezné odpady, které se nevejdou do popelnic.